

уміннями і навичками в конкретній галузі. Циклічність підготовки педагога професійного навчання полягає у формуванні загальних і професійних компетентностей. Для того, щоб бути конкурентоздатним на ринку освітніх послуг, педагогу професійного навчання необхідно постійно вдосконалювати свої знання, уміння і навички. Тобто, повертатися до їх розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Каньковський І. Професійна компетентність інженера-педагога. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.* / Гол. ред.: Мартинюк М.Т. Умань: ПП Жовтий О.О., 2010. Ч. 2. С. 253-260.
2. Коваленко О.Е. Інженерно-педагогічні кадри: нові вимоги сьогодення. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти: збірник наук. пр.* Укр. інж.-пед. академія. Харків, 2008. № 21. С. 8-17.
3. Ничкало Н.Г. Сучасні тенденції і проблеми неперервної професійної освіти. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: Зб. наук. праць.* / Ред. кол. І.А. Зязюн. Київ - Вінниця: ДОВ Вінниця, 2000. С. 12-14.
4. Педагогічна книга майстра виробничого навчання : навч. посібник. / Н. Г. Ничкало, В. О. Зайчук, Н. М. Розенберг та ін. За ред. Н. Г. Ничкало. К.: Вища школа, 1992. 334 с.
5. Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу: кол. монографія / за наук. ред. В.І. Ковальчука. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2020. 194 с.
6. Фіцула М.М. Педагогіка. Тернопіль, 2000. 544 с.

УДК 37.035.3:372.874

*Алла Руденченко
(Київ, Україна)*

ФОРМУВАННЯ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ЕТНОДИЗАЙНУ

У публікації обґрунтовано необхідність інтеграції змісту

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

етнодизайну у професійній підготовці студентів вищих мистецьких навчальних закладів, ефективність впровадження активних та інтерактивних форм взаємодії учасників навчального процесу з етнодизайну; узагальнено і систематизовано способи, прийоми та засоби навчання етнодизайну студентів вищих мистецьких навчальних закладів.

Ключеві слова: *етнодизайн, фахова підготовка, заклади вищої мистецької освіти*

The publication substantiates the need to integrate the content of ethnodesign in the professional training of students of higher art educational institutions, the effectiveness of the implementation of active and interactive forms of interaction of participants in the educational process of ethnodesign; the methods, techniques and means of teaching ethnodesign to students of higher art educational institutions are summarized and systematized.

Keywords: *ethnodesign, professional training, institutions of higher art education*

Формування фахової підготовки студентів закладів вищої мистецької засобами етнодизайну створювалася з урахуванням теоретико-методологічних засад художньо-проектної діяльності – сукупності принципів і методів формування категоріально-понятійного апарату, що описує взаємодію суб'єкта й об'єкта художнього проектування, передбачає розвиток навчальної і творчої діяльності студентів від нижчих форм (оволодіння системою знань й умінь із розв'язання художньо-проектних завдань репродуктивного характеру) до вищих (уміння застосовувати набуті знання в нових умовах при здійсненні комплексного художнього проектування).

Теоретичний блок методичної системи навчання етнодизайну студентів вищих мистецьких освітніх закладів включає структуру, що

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

використовується для створення авторських наукових шкіл-систем. Методичною системою, що зумовлюється авторською концепцією дослідження, передбачено пріоритетний науковий напрям: самопізнання як етнокультурна самоідентифікація, спрямована на розвиток адекватного розуміння особистістю культури свого етносу, підтримку органічної єдності зі своїм ландшафтом завдяки таким складовим етнічного стереотипу, як екологічний світогляд, цілісне біоадекватне мислення та етична біоадекватна поведінка. Зазначений науковий напрям зумовлюється методологічною засадою біоенергетичного та географічного детермінізму, соціобіологічного розуміння етносу, яке представлено концепцією Л. Гумільова про етноси як природний і біологічний феномен. У свою чергу, вибір пріоритетної методологічної засади залежить від парадигми антиглобалізму як нового соціального руху за збереження національної і етнічних культур та автентичних народних традицій.

Основними складовими формування фахової підготовки студентів закладів вищої мистецької освіти засобами етнодизайну є: мета навчання, діяльність викладача (викладання), діяльність студентів (учіння) та результат. Змінними складовими є засоби управління, які включають зміст, методи та форми організації творчої художньо-проектної діяльності. Маючи відносну самостійність, кожен з цих компонентів взаємопов'язаний згідно з «правилом рівноважної відповідності», сутність якого полягає в тому, що всі складові методичної системи виступають у такому тісному взаємозв'язку, а будь-яка зміна однієї з них спричиняє зміну інших складових й усієї системи в цілому.

Нами виокремлено ціннісно-смісловий, суб'єктно-організаційний та процесуально-діяльнісний модулі. У межах *ціннісно-сміслового модуля* передбачений методичний вплив на внутрішньо-особистісне середовище

студента, на пробудження у нього мотивації до навчальної діяльності у галузі етнодизайну: прийняття соціокультурних цінностей, етичних норм взаємодії з етнокультурним середовищем і ландшафтом, переконання, схильність до підтримки національних традицій, забезпечення в колективі атмосфери фізичного і емоційного благополуччя; самодіагностика здібностей до художнього проектування в етнічному стилі тощо. *Суб'єктно-організаційним модулем* передбачено взаємодію викладача та студентів із зовнішнім соціокультурним середовищем: членами творчих професійних спілок, представниками інших культур; установами культури (музеями, галереями, бібліотеками, виставковими залами та ін.); центрами народної творчості та ін. У процесі взаємодії студентів із зовнішнім етнокультурним середовищем створюються педагогічні умови, сприятливі для науково-дослідницької етнографічної діяльності викладача і студентів, оволодіння ними сучасними засобами художнього вираження творчого задуму в етнічному стилі.

Процесуально-діяльнісним модулем передбачено взаємодію викладача та студентів на аудиторних та позааудиторних заняттях з етнодизайну, під час яких здійснюється реалізація змісту програмового матеріалу, використовується навчально-методичне забезпечення (електронні підручники і посібники, спеціальна фахова література, кращі зразки творів образотворчого, декоративно-прикладного мистецтва та дизайну, комп'ютерні програми (Adobe Photoshop, Corel Draw, 3D Studio Max, Solid Works, Auto Cad), художні матеріали та інструменти тощо), художньо-проектна розробка, технічне конструювання і пошукове макетування об'єктів в етнічному стилі тощо.

З'ясовано, що нині при проектуванні *змісту навчання з етнодизайну* превалує пізнавальна, а не компетентнісна парадигма. Обґрунтовано необхідність реалізації компетентнісного підходу, який

передбачає здатність успішно задовольняти індивідуальні та соціальні потреби, діяти й успішно виконувати професійні завдання у галузі етнодизайну. У методичній системі для вдосконалення змісту навчання студентів етнодизайну широко використовувався принцип інтердисциплінарності, який передбачав взаємодоповнення суміжних субдисциплін: академічних мистецьких курсів, декоративно-прикладного мистецтва, народних художніх ремесел, циклічних календарно-обрядових свят та ін. У формуванні змісту ми виходили із засадничого положення, що лише шляхом заглиблення в етнічну культуру свого народу, студент пізнає національну самобутність регіону, а через них залучається до загальнолюдської культурної спадщини.

Зміст етнодизайну реалізовано у різних *формах взаємодії* учасників навчального процесу: теоретичні і практичні заняття, навчальна етнографічна практика, пленери, майстер-класи, тренінги, виставки, самостійна робота, тематичні зустрічі, інсценізації календарно-обрядових свят та ін. Із формами взаємодії учасників навчально-виховного процесу узгоджено вибір *способів, прийомів і засобів навчання* етнодизайну: моделювання експериментальних ситуацій, художнє проектування, технічне конструювання, проектування засобами САПР; методи розвитку графічних і колористичних навичок, відчуття кольору, умінь композиційних побудов, формотворення, розробки схем орнаментів; прийоми розвитку образної уяви (загострення, аглютинації, гіперболізації і мінімізації, схематизації, типізації тощо); пошукове макетування за наочним зразком, поданим зображенням, словесною інструкцією, власним задумом; методи розв'язання творчих завдань («мозкового штурму»; асоціацій; синектики та ін.), проблемних ситуацій, стратегій формотворення (за контрастом, аналогом; реконструювання, універсализація) тощо.

Отже, обґрунтовано доцільність використання у процесі навчання етнодизайну *педагогічних* (академічної спрямованості; інтегративні технології етнічного формотворення і декорування; полікультурного спілкування; контекстного і проблемного навчання та ін.) та *проектних* (інформаційно-комунікаційні технології візуалізації; системи автоматизованого проектування; творчого, часково-творчого, репродуктивного проектування етнічних артефактів та ін.).

ЛІТЕРАТУРА

1. Руденченко А. А. Інноваційний підхід до розв'язання проблеми виявлення підтримки обдарованої особистості / А. А. Руденченко // Науковий огляд. – Вип. № 4 (25). – К., 2016. – С. 76-90.
2. Руденченко А. А. Теоретичні основи навчання етнодизайну студентів вищих мистецьких навчальних закладів / А. А. Руденченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць УДПУ ім. П. Тичини. – Умань, 2013. – Вип. 8. – С. 100-107.
3. Руденченко А. А. Теоретико-методологічні засади навчання етнодизайну обдарованих студентів у вищих мистецьких навчальних закладах / А. А. Руденченко // Наукові записки : зб. наук. праць Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. – К., 2013. – Вип. 112. – С. 152-159.
4. Руденченко А. А. Етнодизайн як міждисциплінарний феномен створення творчого освітнього простору / А. А. Руденченко // Проблеми підготовки сучасного вчителя : зб. наук. праць УДПУ ім. П. Тичини. – Умань : ФОП Жовтий О.О., 2014. – Вип. 10. – Ч. 3. – С. 140-147.

УДК 37.013:|378+373.5

Лідія Сліпчишин
(Київ, Україна)

МІЖНАРОДНІ ПЛАТФОРМИ ОБГОВОРЕННЯ ПРОБЛЕМ СУЧАСНОЇ ДИЗАЙН-ОСВІТИ

У статті висвітлено роль міжнародних платформ у вирішенні сучасних проблем дизайн-освіти. Розглянуто діяльність провідних міжнародних об'єднань, що визначають напрями розвитку дизайн-

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*